

Sygn. akt I C 34/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Łucja Oleksy-Miszczyk
Protokolant:	protokolant sądowy Wioleta Motyczka

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa Banku (...) w G.

przeciwko J. K. (1) i M. N.

o zapłatę

- 1) oddala powództwo;
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanych J. K. (2) i M. N. kwoty po 5117 (pięć tysięcy sto siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
- 3) nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 8103,23 (osiem tysięcy sto trzy złote 23/100) złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk

Sygnatura akt C 34/13

UZASADNIENIE

Powód wniósł o solidarne zasądzenie od pozwanych J. K. (2), M. N. i Z. N. (1) kwoty 66.648,14 zł. jako należność głównej, 24.785,27 zł. jako skapitalizowanych odsetek, odsetek od wskazanych wyżej kwot za okres od wytoczenia powództwa, kwoty 4.451 zł. obejmującej koszty postępowania zasądzone tytułem wykonawczym i kwoty 1.038,05 zł. stanowiącej koszty postępowania egzekucyjnego umorzonego z powodu bezskuteczności egzekucji. W uzasadnieniu powód podniósł, iż Sąd Rejonowy w Gliwicach nakazem zapłaty z dnia 9 kwietnia 2010r. w sprawie VII GNe 579/10 zasądził od (...) Spółka z o.o. na rzecz powoda kwotę 66.648,14 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2011r. oraz kwotę 4.451 zł. tytułem kosztów procesu. Zobowiązanie będące podstawą nakazu wynika z umowy kredytu zawartej między powodem, a (...) Spółka z o.o. i istniało od 11 kwietnia 2008r. Opisany wyżej nakaz zapłaty został opatrzone klauzulą wykonalności i skierowany do egzekucji. Egzekucja prowadzona przeciwko Spółce okazała się bezskuteczna. Powód wywodził swoje roszczenia wobec pozwanych J. K. i M. N. z art. 299 § 1 k.s.h. podnosząc, że w chwili istnienia zobowiązania byli oni członkami zarządu Spółki. Odpowiedzialność pozwanego Z. N. (1) wynikać miała z pełnienia przez niego funkcji likwidatora Spółki.

W dniu 14 grudnia 2012 r. w niniejszej sprawie pod sygnatura I Nc 76/12 wydany został nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

W stosunku do pozwanego Z. N. (1) nakaz uprawomocnił się.

Pozwani J. K. (2) i M. N. wnieśli sprzeciwy od nakazu zapłaty.

Pozwany J. K. (2) wniósł o oddalenie powództwa i wywodził, że pełnił funkcję członka zarządu (...) Spółka z o.o. od roku 2006 do 24 lutego 2008 i następnie od 30 czerwca 2008r. do 30 października 2008r. podnosi, iż do lutego 2008r. nie zachodziły żadne podstawy ogłoszenia upadłości spółki, czego dowodem jest przyznanie jej w kwietniu 2008r. przez powoda zdolności kredytowej. Pozwany zaprzestał pełnienia funkcji członka zarządu spółki w lutym 2008r. z uwagi na wiek emerytalny. Ponownie objął tę funkcję ze względu na nagłą śmierć dotychczasowego członka zarządu Spółki i na prośbę wspólników. Sytuacja Spółki była już wówczas zła i ogłoszenie upadłości nie doprowadziłoby do zaspokojenia powoda w większym stopniu niż ostatecznie się to stało. Pozwany zakwestionował staranność i rzetelność prowadzenia egzekucji przeciwko Spółce, twierdząc, że Spółka miała majątek, z którego powód mógł się zaspokoić tj. naczepy, będące zresztą zabezpieczeniem kredytu udzielonego przez powoda (przedmiot zastawu rejestrowego) oraz udziały w powodowym Banku.

Pozwany M. N. również wniósł o oddalenie powództwa. Oświadczył, że był członkiem zarządu Spółki od 31 lipca 2008r. do 30 października 2008r., a funkcję tę objął w związku z nagłą śmiercią jednego ze wspólników. W tym okresie nie było zdaniem pozwanego żadnych podstaw do ogłoszenia upadłości. Spółka prowadziła działalność do czerwca 2009r. i osiągała w tym czasie dochody, a do 2010r. osiągała dodatkowe dochody z wynajmu pomieszczeń. Pozwany zakwestionował twierdzenie o bezskuteczności egzekucji i wywodził przy tym, że powód nie składał żadnych wniosków w toku postępowania egzekucyjnego, z niezrozumiałych względów nie przeprowadził licytacji zabezpieczonych zastawem naczep ani nie przejął naczep na własność zgodnie z treścią umowy zastawniczej.

Sąd ustalił co następuje:

Spółka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G. powstała z przekształcenia (...) Spółki Akcyjnej na podstawie uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy z dnia 21 grudnia 2005r. (odpis KRS k. 114). Przedmiotem jej działalności były usługi transportowe. Pozwany J. K. pełnił w niej funkcję członka zarządu od roku 2006 do 24 lutego 2008r. i następnie od 30 czerwca 2008r. do 30 października 2008r. (rezygnacja z funkcji członka zarządu k. 51). Pozwany M. N. był członkiem zarządu Spółki od 31 lipca 2008r. do 30 października 2008r. (oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka zarządu k. 61).

W dniu 11 kwietnia 2008r. Spółka zawarła z powodem umowę o kredyt obrotowy, na mocy której powód udzielił Spółce kredytu obrotowego w kwocie 70.000,- zł. na okres od dnia 11 kwietnia 2008r. do 11 kwietnia 2012r. z przeznaczeniem na działalność bieżącą. Zgodnie z § 8 umowy zabezpieczeniem spłaty udzielonego kredytu i związanych z nim należności był weksel In blanco, zastaw rejestrowy na naczepie W. nr rej. (...) wraz z cesją polisy AC, zastaw rejestrowy na naczepie S. nr rej. (...) wraz z cesją polisy AC, zastaw rejestrowy na naczepie S. nr rej. (...) wraz z cesją polisy AC oraz pełnomocnictwo do rachunku bieżącego Spółki (umowa kredytu k. 17, odpisy z rejestru zastawów k. 67 i nast.). Zgodnie z zawartymi umowami zastawu rejestrowego w przypadku braku spłaty całości lub części długu zaspokojenie roszczeń powoda z przedmiot zastawu miało się odbyć wedle jego wyboru w trybie przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym lub przez przejęcie na własność przedmiotu zastawu lub przez sprzedaż przedmiotu zastawu rejestrowego przeprowadzonego przez komornika lub notariusza (umowy zastawu rejestrowego nr (...), (...) i (...) k. 367 i nast.).

Uchwałą walnego zgromadzenia wspólników z dnia 9 lutego 2009r. Spółka została postawiona w stan likwidacji. Funkcję likwidatora objął Z. N. (1) (odpis KRS k. 114).

Zobowiązania wynikające z kredytu spłacane były do stycznia 2009r. (przedstawiona przez powoda historia spłat kredytu k. 382). Porozumieniem nr (...) zawartym w dniu 25 maja 2009r. pomiędzy powodem, a (...) Spółka z o.o.

w likwidacji, reprezentowaną przez likwidatora w osobie Z. N. (1), ustalono, że na dzień zawarcia porozumienia zadłużenie Spółki z tytułu kredytu wynosi: kapitał główny 56.862,- zł., odsetki naliczone do dnia 24 maja 2009r. 2.722,94 zł. i koszty 25 zł. Strony porozumienia ustaliły, że spłata zadłużenia nastąpi ze sprzedaży przedmiotów zabezpieczenia (opisanych wyżej naczep, będących przedmiotem zastawu rejestrowego). Dłużnik zobowiązał się do dokonania wyceny przedmiotów zabezpieczenia, a następnie ich sprzedaży we własnym zakresie po cenie ustalonej z powodem. Spłata kredytu nastąpić miała do 30 września 2009r. (porozumienie k. 391). Wobec braku spłaty w ustalonym terminie powód pismem datowanym na 1 października 2009r. odstąpił od umowy (pismo k. 376).

W dniu 11 lutego 2010 powód wystąpił z powództwem przeciwko (...) Spółka z o.o. w likwidacji do Sądu Rejonowego w Gliwicach i w dniu 9 kwietnia 2010r. uzyskał nakaz w postępowaniu upominawczym na kwotę 66.648,14 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 4 stycznia 2010r. oraz kosztami postępowania w wysokości 4.451,- zł. Nakaz został opatrzony klauzulą wykonalności w dniu 27 lipca 2010r. (kopia nakazu w sprawie VII GNC 579/10 z klauzulą wykonalności k. 21).

Z wnioskiem o wszczęcie egzekucji powód wystąpił w dniu 23 marca 2011r. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zabrze M. K. (1). Wniosek zawiera bardzo ogólne sformułowania co do sposobu egzekucji, jedynymi konkretnie wskazanymi elementami majątku dłużnika, z którego egzekucja miała być zgodnie z wnioskiem prowadzona były naczepy stanowiące przedmiot zastawu rejestrowego. Z akt postępowania egzekucyjnego wynika, że Komornik podjął standardowe czynności i dokonał zajęcia wierzytelności dłużnika w Urzędzie Skarbowym, zajęcia rachunku bankowego dłużnika prowadzonego u powoda i w (...) SA, (...) Bank (...) SA, zwrócił się o informację do Centralnej Ewidencji Pojazdów i dwukrotnie przeprowadził czynności w terenie pod adresem siedziby Spółki. Wszystkie czynności były bezskuteczne. Postanowieniem z dnia 4 listopada 2011r. Komornik umorzył postępowanie wobec jego bezskuteczności. Pierwsza czynność wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym miała miejsce już po jego umorzeniu, a nawet po doręczeniu pełnomocnikowi powoda postanowienia komornika umorzeniu postępowania egzekucyjnego (odpis postanowienia doręczono 11 stycznia 2012r, a pism powoda datowane jest na 12 stycznia 2012r.) i stanowiła potwierdzenie informacji, że dłużnik jest właścicielem opisanych wyżej naczep (akt komornika KM 1479/11 i akta zastępcze komornika).

Z opinii biegłego sądowego M. K. (2) wynika, że (...) Spółka z o.o. w zasadzie przez cały czas funkcjonowania charakteryzowała się nadwyżką długów nad wartością jej aktywów (zdaniem biegłego stan taki trwa co najmniej od 31 grudnia 2003r.), co wyczerpuje stan określony w art. 11 ust 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Jednocześnie biegły wskazał, że Spółka nie stała się niewypłacalna w rozumieniu art. 11 ust. 1 puin tj. nie straciła zdolności terminowego regulowania zobowiązań. Jak wynika z wywodów zawartych na stronie 20 opinii uzupełniającej (k. 604) Spółka straciła potencjał do terminowego regulowania zobowiązań pieniężnych z końcem lutego 2009r. (opinia biegłego k. 399, opinia uzupełniająca k. 580).

Zebrany materiał nie dał podstaw do przyjęcia aby Spółka miała poza powodem innych wierzycieli, którzy nie uzyskali zaspokojenia.

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków J. K., G. B. (przesłuchani na rozprawie w dniu 27.08.2013 k. 167 i nast.) i Z. N. (przesłuchany na rozprawie w dniu 19.09.2013r. k. 209 i nast.) oraz przesłuchania pozwanych J. K. i M. N. (rozprawa w dniu 27.08. 2013r. k. 167 i nast.) oraz opinii biegłego. Świadek M. K. nie miał wiedzy o okolicznościach związanych z przedmiotem sprawy.

W ocenie Sądu opinia biegłego w sposób wystarczający dla rozstrzygnięcia sprawy wyjaśnia kwestie związane ze stanem finansowym (...) Spółka z o.o. i ewentualnym istnieniem obowiązku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. W opinii uzupełniającej biegły szczegółowo odniósł się do zarzutów stron, a dalsze kwestionowanie opinii stanowi w ocenie Sądu polemikę stron z wiedzą fachową biegłego. Nie było zatem podstaw do uwzględniania wniosków o dalsze uzupełnianie opinii bądź dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 299 k.s.h. jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania. Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, jeżeli wykaze, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy albo, że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

Dla zaistnienia odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązanie spółki konieczne jest wykazanie przez wierzyciela bezskuteczności egzekucji przeciwko spółce. W niniejszym postępowaniu powód powoływał się na przeprowadzone postępowanie egzekucyjne, a następnie fakt jego umorzenia wobec bezskuteczności egzekucji. Sam fakt umorzenia postępowania wobec jego bezskuteczności nie przesądza o istnieniu przesłanek z art. 299 § 1 k.s.h. tj. bezskuteczności egzekucji w rozumieniu tego przepisu. W orzecznictwie i literaturze powszechnie przyjmuje się, że wierzycieli nie może powoływać się na bezskuteczność egzekucji, jeżeli sam swoim działaniem do niej doprowadził i jeżeli bezskuteczność ta wynika z niedołożenia przez niego należytej staranności przy podejmowaniu czynności zmierzających do wyegzekwowania należności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2007r., V CSK 315/07). W niniejszej sprawie sposób, częstotliwość i terminy podejmowania przez powoda kolejnych czynności zmierzających do uzyskania zaspokojenia budzą wątpliwości co do staranności powoda. Należy podkreślić, że zaniechanie płatności rat kredytu nastąpiło od stycznia 2009r. W lutym (...) Spółka z o.o. postawiona została w stan likwidacji, prowadziła jednak w dalszym ciągu działalność gospodarczą. Powód nie skorzystał wówczas z możliwości zaspokojenia się bezpośrednio z przedmiotu zastawu, co prawdopodobnie doprowadziłoby do zaspokojenia roszczenia w całości lub znacznej części. Jednocześnie powód nie wykazał, aby taki sposób zaspokojenia nie był wówczas możliwy. Na mocy porozumienia zawartego z likwidatorem powód ustalił, że to Spółka dokona wyceny i sprzedaży we własnym zakresie przedmiotu zastawu, a z uzyskanej ceny dokona spłaty zobowiązania. Takie porozumienie wskazuje jednoznacznie, że zaspokojenie roszczeń powoda z przedmiotu zastawu było wówczas możliwe. Fakt, że Spółka nie wywiązała się z treści zawartego porozumienia nie może obciążać pozwanych – ich odpowiedzialność względem wierzycieli Spółki ma bowiem charakter wyłącznie pomocniczy i wyjątkowy, nie może być zatem rozszerzana o skutki czynności, których dokonywał likwidator. Pomimo nie wywiązania się przez Spółkę z obowiązków nałożonych porozumieniem z 25 maja 2009r. i mimo wiedzy, że Spółka ma trudności finansowe i zmierza do likwidacji powód wystąpił z powództwem przeciwko Spółce dopiero w lutym 2010r., a więc po ponad ośmiu miesiącach. Nakaz zapłaty uzyskał w dniu 9 kwietnia 2010r., a z wnioskiem egzekucyjnym wystąpił po upływie kolejnego roku w dniu 23 marca 2011r. Poza złożeniem wniosku powód nie przejawiał w postępowaniu egzekucyjnym żadnej aktywności. Wniosek zawierał tak ogólne sformułowania co do sposobów egzekucji i majątku dłużnika, że poza częścią w jakiej odnosi się on do przedmiotu zastawu nie wskazuje w zasadzie żadnych źródeł zaspokojenia. Pierwsza w toku postępowania egzekucyjnego czynność wskazująca na jakąkolwiek inicjatywę powoda jako wierzyciela (odnosząca się zresztą do przedmiotu zastawu) miała miejsce już po umorzeniu postępowania egzekucyjnego. Niewyjaśnione zostało gdzie znajdują się objęte przedmiotem zastawu naczepy ani czy faktycznie ich zlokalizowanie i zajęcie nie było możliwe. Zauważyć należy, iż są to ruchomości, co do których obrót podlega ewidencjonowaniu, a z uwagi na ich gabaryty przypadkowe zaginięcie raczej nie jest możliwe. W ocenie Sądu niemożność dokonania zaspokojenia z będących przedmiotem zastawu naczep wynika z braku staranności i braku inicjatywy powoda w uzyskaniu tego zaspokojenia oraz zwłoki w podejmowaniu czynności zmierzających do wyegzekwowania roszczenia.

Jednocześnie Sąd uznał, że pozwani wykazali określone w art. 299 § 2 k.s.h. przesłanki zwolnienia ich od odpowiedzialności za zobowiązanie Spółki. Sąd stanął przy tym na stanowisku, że odpowiedzialność członków zarządu za zobowiązania spółki ma co do zasady charakter odszkodowawczy, a jej podstawami są zawinione działanie (zaniechanie) członków zarządu, szkoda oraz związek przyczynowy pomiędzy owym działaniem (zaniechaniem), a szkodą. Odmiennością regulacji przewidzianej w art. 299 § 2 k.s.h. wobec ogólnych zasad odpowiedzialności deliktowej jest inny rozkład ciężaru dowodu. Specyfika tego rodzaju odpowiedzialności odszkodowawczej przejawia się tym, że wierzyciel, który nie wyegzekwował swojej wierzytelności od spółki, nie musi na zasadach ogólnych spółki, nie musi na zasadach odanieSad najwyższy w (...)= (...) SAD obowazania ziązek przyczynowy pomiedzuy owym działadowodzić wysokości doznanej szkody - wystarczające jest przedłożenie tytułu wykonawczego stwierdzającego

zobowiązanie spółki. Domniemaniami regulacji 299 k.s.h. objęte są również związek przyczynowy między szkodą wierzyciela, a nie złożeniem w odpowiednim czasie przez członka zarządu wniosku o ogłoszenie upadłości oraz zawinienie przez wierzyciela niezgłoszenia w odpowiednim czasie wniosku o ogłoszenia upadłości (tak: A. Kidyba, Komentarz do art. 299 k.s.h., Lex Omega i powołane tam orzecznictwo – aczkolwiek komentator sam nie podziela poglądu o odszkodowawczym charakterze odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki, to przedstawił w sposób szczegółowy ukształtowaną na tym tle linię orzeczniczą). Podobne stanowisko co do charakteru odpowiedzialności członków zarządu za zobowiązania spółki zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 lipca 2015r. sygn. I CSK 580/14.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodzi związek przyczynowy pomiędzy niezłożeniem przez pozwanych wniosku o ogłoszenie upadłości, a doznaną przez powoda szkodą. Jak wynika z opinii biegłego przesłanki ogłoszenia upadłości określone w art. 11 ust. 2 puin (przewaga zobowiązań nad wartością majątku) istniały w zasadzie przez cały czas funkcjonowania Spółki. Stan taki utrzymywał się od 2003r. i dotyczył (...) Spółki Akcyjnej, przekształconej następnie w (...) Spółkę z o.o. Zobowiązanie będące przedmiotem niniejszego postępowania powstało znacznie później, bo w roku 2008. Ewentualnego związku przyczynowego pomiędzy niezgłoszeniem wniosku o ogłoszenie upadłości, a szkodą można w takiej sytuacji dopatrywać się wyłącznie w profilaktycznym charakterze postępowania upadłościowego polegającym na eliminacji Spółki z obrotu (opinia biegłego k. 436 i nast.). Oczywistym jest, że w przypadku ogłoszenia upadłości lub wyeliminowania Spółki z obrotu w ogóle nie doszłoby do zawarcia umowy kredytu, a w konsekwencji szkoda by nie powstała. W ocenie Sądu jednak takie pojmowanie związku przyczynowego pomiędzy zaniechaniem zgłoszenia wniosku o upadłość, a powstaniem szkody jest zbyt daleko idące, zażywszy na to, że pomimo istnienia przesłanek do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości Spółka przez wiele lat funkcjonowała w obrocie i terminowo płaciła swoje zobowiązania. Zakładając racjonalne działanie powoda należy przyjąć, że przed udzieleniem kredytu badał on zdolność kredytową Spółki i ustalił, że jest ona wypłacalna, co potwierdza wywody biegłego odnoszące się do zdolności Spółki do terminowego regulowania zobowiązań. Zdolność taką Spółka utraciła dopiero w lutym 2009, a więc w okresie, kiedy pozwani nie byli już członkami zarządu. Utrata zdolności do terminowego regulowania zobowiązań zmaterializowała przesłankę ogłoszenia upadłości określoną w art. 11 ust. 1 puin, a jednocześnie była bezpośrednią przyczyną szkody powoda. Zaniechanie podjęcia odpowiednich czynności w tym okresie nie może jednak obciążać pozwanych, albowiem wówczas nie byli oni już członkami zarządu Spółki. W tej sytuacji Sąd uznał, że nie istnieje związek przyczynowy pomiędzy doznaną przez powoda szkodą, a zaniechaniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości jakiego dopuścili się pozwani w okresie w którym pełnili funkcję członków zarządu.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o przepis art. 98 k.p.c.. Na zasądzone na rzecz pozwanych koszty składają się wynagrodzenie pełnomocnika 3.600,- zł., opłata od pełnomocnictwa 17,- zł. i uiszczony zaliczkowo koszt opinii biegłego 1500,- zł. (k.232,233). Pozostałą część wydatków (koszty opinii nie pokryte z zaliczki) nakazano pobrać od pozwanego na zasadzie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

SSO Łucja Oleksy-Miszczyk